

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılı Tezli Yüksek Lisans, Sanatta Yeterlik Programlarına Öğrenci Alımı, Kontenjan, Başvuru Koşulları ve Genel Bilgiler

Başvuru Koşulları ve Önkayıt:

- Yüksek Lisans programlarına başvuracak adayların Lisans diplomasına sahip olmaları veya koşullu ön kabul için lisans öğrenimlerinin son yarıyılında öğrenci olmaları gerekir.
- Sanatta Yeterlik programlarına başvuracak adayların Yüksek Lisans derecesine sahip olmaları veya koşullu ön kabul için Yüksek Lisans tezi jüri savunma aşamasında olmaları gerekir.
- **Kesin kayıt için mezuniyet şartı aranır.** Mezun olmadan başvuru yapan adaylar, **kesin kayıt tarihlerinde** Üniversitelerinden ya da e-Devlet üzerinden alınmış mezuniyet belgelerini veya mezun olduklarına dair mezuniyet tarihini de belirten belgenin aslını ibraz etmek zorundadırlar.
- Başvuruda Bulunan Adaya ait Üniversite ve GANO (Genel Ağırlıklı Not Ortalaması) bilgileri YÖKSİS (Yükseköğretim Bilgi Sistemi) üzerinden çekilecektir. Bu nedenle **YÖKSİS kaydı olmayan adayların mezun ya da mezun aşamasında oldukları Üniversitelerinden gerekli kayıt işlemlerini yaptırmaları gerekmektedir.** Bilgileri YÖKSİS üzerinden alınamayan adaylar başvurularını tamamlayamazlar. Yurtiçinde bir yükseköğretim kurumundan mezun olmayan adaylar bilgilerini kendileri gireceklerdir. Her iki durumda da transkript kontrolü birimlerce yapılacaktır.
- **Yüzlük not sistemi uygulamayan Yükseköğretim Kurumlarından mezun olan öğrencilerin notlarının yüzlük sistemdeki karşılıkları YÖK'ün bu konuda ilan ettiği tablo dikkate alınarak hesaplanır.**
- Yurt dışındaki bir üniversiteden mezun olan/olacak adayların not döküm belgelerinde (transcript) 4'lük veya 100'lük sistemde hesaplanmış not ortalaması bulunması zorunludur. **Bu hesaplama Üniversitemiz tarafından yapılmaz.**
- Adaylar, **en fazla bir Tezli Yüksek Lisans / Sanatta Yeterlik programına başvuru yapılabilir.** Tezsiz Yüksek Lisans programları hariç aynı anda birden fazla Lisansüstü programa kayıt yaptıramaz ve devam edemezler. Başka üniversitelerin Lisansüstü programlarında öğrenci olan adaylar enstitümüze kesin kayıt öncesi mevcut kayıtlarını sildirmeleri gerekmektedir.

- KKTC Uyruklu adaylar T.C. Vatandaşları için belirlenen kontenjanlara başvuru yapabilirler.
- Mavi kart sahibi veya çift uyruklu adaylar yalnızca bir uyruktan başvuru yapabilir.
- Türkçe eğitim yapılan Lisansüstü programlara yabancı uyrukluların başvurması halinde, bunların yurt içindeki veya yurt dışındaki herhangi bir Yükseköğretim Kurumunda eğitim dili Türkçe olan bir lisans veya lisansüstü programdan mezun olması ya da TÖMER, Marmara-TÖMER Yunus Emre Enstitüsü veya Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarından biri tarafından yapılan Türkçe sınavından B2 (TÖMER) veya eşdeğer puan aldığını gösteren resmi belgeye sahip olması gerekir.
- Sisteme yüklenen belgelerin onaylı, imzalı ve tamamen okunabilir olması gerekmektedir. Türkçe olmayan belgelerin yeminli tercüman tarafından onaylı ve imzalı tercüme olması zorunludur. Aksi durumda sunulan belgeler geçersiz sayılacaktır.
- Başvuru ve Kayıt işlemlerinin ilan edilen tarihler içerisinde yapılması gerekir. Bu tarihler dışında işlem yapılabilmesi için mazeret kabul edilemez.
- Kontenjan tablosunda ilan edilen Anasanat dallarının programlarında önkoşul, alan sınırlaması ile ilgili şartlar bulunmaktadır. **Başvurularda bu koşullara uyulması zorunludur.**

➤ **Başvuru şekli;**

- ❖ **Başvurular tamamen internet üzerinden yapılacaktır.** Tüm sınav değerlendirmeleri sonunda ilan edilen sonuca göre kesin kayıt hakkı kazanan adaylar, kesin kayıt işlemleri için sisteme ön kayıt esnasında yükledikleri belgelerin asıllarını Enstitü'ye şahsen teslim ederek kayıt işlemini tamamlayacaklardır.
- ❖ Lisansüstü programlara başvurmak isteyen adaylar, önkayıtlarını Enstitümüz web sayfası (gse.marmara.edu.tr) DUYURULAR' da ilan edilen **Başvuru Sistemi** üzerinden yaparlar. Daha önce hesabı olmayanların **"yeni hesap"** oluşturarak, sırasıyla ilgili sekmelerde istenilen bilgileri girerek, başvuru ekranında yüklenmesi istenilen belgeleri **pdf** veya **jpeg** formatında sisteme yüklemesi gerekmektedir. (Dosyalar için yeteri kadar kota verilmiştir. Büyük boyutlu dosyalar için online dosya küçültme programlarını kullanınız ya da tarama çözünürlüğünü azaltarak tarayınız.)
- ❖ Kayıt sırasında, **aktif olarak kullanılan e -posta adresinin** girilmesi zorunludur. Bilgilendirmeler adaylara e-posta aracılığıyla yapılacaktır.

- ❖ Yükleme yapılan bilgi ve belgeler Enstitü personeli tarafından kontrol edilip onaylanacaktır. Onay veya red bilgisi adaya mail olarak gönderilecektir. Yüklenen bilgi ve belgelerde eksiklik veya hata olması durumunda başvuru sırasında belirtilen e- posta adresine bilgilendirme yapılır. (Geçersiz başvuru, onaysız belge, eksik evrak vb.) Onaylanmış olan tercihler değiştirilemez ve silinemez. Onaylanmış her tercih adaya kayıt hakkı tanımaz. Tüm şartların sağlanma şartı aranır. Başvuru tarihleri dışında Enstitümüz tarafından onay işlemleri devam edebilir. Başvuru tarihleri dışında belgeler ilk defa kontrol edildiğinde varsa hatalı belgeler için **bir kez** düzeltme hakkı verilir.
- ❖ Başvuru tarihleri süresince (**ön kayıt sırasında**) oluşturulan kullanıcı bilgisiyle sisteme giriş yapılarak bilgi ve belgelerde güncelleme yapılabilecektir. Başvurusu belirli bir nedenden dolayı onaylanmayan aday, e-posta adresine gönderilen gerekçe doğrultusunda (Geçersiz başvuru, onaysız belge, eksik evrak vb.) gerekli düzeltmeleri yaparak tekrar kontrol edilmesini sağlayacaktır.
- ❖ **Tüm şartları yerine getirerek başvurusu onaylanan adaylar, Sistem tarafından oluşturulan Sınav Giriş Belgesi ve özel kimlik belgeleri ile birlikte Sınava Giriş Belgesi üzerinde belirtilen alan yer, tarih ve saatte ilgili sınavlara katılacaklardır.**
- ❖ Ön kayıt sırasında sisteme yüklenmiş bilgi ve belgelerin, kesin kayıt sırasında ibraz edilen bilgi ve belgelerle uyuşmaması durumunda sorumluluk adaya aittir. Bilgi ve belgelerde uyuşmazlık durumunda adaylar sınavda başarılı olsalar da kesin kayıt yaptıramazlar.

➤ Ön Kayıtta istenen bilgi ve belgeler (T.C. Vatandaşı ve Yabancı Uyruklular);

- **Aşağıdaki belgeler, başvuru sırasında sisteme yüklenecektir. Belgelerin onaylı, imzalı ve Türkçe olması gerekmektedir.**
- **Mezuniyet Belgesi** (pdf veya jpeg formatında sisteme yüklenecektir) Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik programlarına başvuracak adayların Lisans veya Yüksek Lisans derecesine sahip olmaları veya koşullu ön kabul için Lisans veya Yüksek Lisans öğrenimlerinin son yarıyılında öğrenci olmaları gerekir. Ancak kesin kayıt için mezuniyet şartı aranır. **(Sanatta Yeterlik programlarına başvurularda önkoşul arayan Anasanat Dalları için Lisans ve Yüksek Lisans mezuniyet belgeleri de sisteme yüklenecektir)**
  - **Mezun durumda olmayan adaylar “mezun” kutucuğunu işaretlemeyip, bu alana belge yüklemeyeceklerdir.**
- **Transkript Belgesi (onaylı, zorunlu), pdf veya jpeg formatında sisteme yüklenecektir** Başvuru sırasında mezun olmayanların transkriptlerinin en az 7 dönemlik olması ve Üniversitesi tarafından GANO (Genel Ağırlıklı Not Ortalaması) 4'lük veya 100'lük ortalamasının hesaplanmış olarak yüklenmesi gerekmektedir. Başvurularının tamamlanmasından sonra GANO güncellemesi yapılacaktır. Bu durumda mezun durumdaki adayların güncel GANO'ları ile işlem yapılacaktır. Sanatta Yeterlik programlarına başvurularda **Yüksek Lisans transkripti** yüklenmesi gerekmektedir.

- **ALES Belgesi:** Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 14 Nisan 2020 tarih ve 31099 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde değişiklik yapılmasına dair çerçeve yönetmeliği'ne göre; **"Güzel Sanatlar Fakültelerinin sadece özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden programlarının Enstitülerdeki Anasanat ve Anabilim Dallarına öğrenci kabulünde; ALES şartı aranmaz."** maddesine uygun olarak; Güzel Sanatlar Fakültelerinin merkezi sistemle öğrenci alan; **İç Mimarlık ve Endüstri Ürünleri Tasarımı** Anasanat Dallarının kontenjanlarına başvuran Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik adayları için; **Sayısal, Sözel ve Eşit Ağırlıklı puan türünden herhangi birinden ALES sınavından en az 55 puan, Film Tasarımı** Anasanat Dalı kontenjanlarına başvuran Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik adayları için; **Sözel puan türünde en az 55 puan** alması veya senato tarafından eşdeğerliliği kabul edilen diğer sınavlardan birinden alınmış denk puana sahip olması şartı aranır.
- Yabancı Uyruklu adaylardan **ALES** istenmez.
- **ALES** sınavı yapıldığı tarihten itibaren beş yıl süre ile geçerlidir. **ALES'e** eşdeğer sınavların üzerinde herhangi bir geçerlilik süresi belirtilmemiş ise bu sınavın geçerliliği **ALES** sınavının geçerlilik süresi kadardır.
- **Sanatta Yeterlik Programları için Yabancı Dil Belgesi** (zorunlu) (pdf ve ya jpeg formatında sisteme yüklenecektir) **ÜDS, KPDS, YDS, e-YDS, YÖKDİL'den en az 55** diğer sınavlar için ÖSYM eşdeğerleri geçerlidir. **ÜDS, KPDS, YDS, e-YDS, YÖKDİL** veya eşdeğeri yabancı diller için dil belgesinin üzerinde bir geçerlilik tarihi belirtilmediyse yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl için geçerlidir.
- **Fotoğraf (zorunlu)** (jpeg formatında sisteme yüklenecektir) Yüklenen fotoğraflar, adayın tanınmasını sağlayacak resmi başvuruya uygun **vesikalık fotoğraf** şeklinde olmak zorundadır. **Kesin kayıt hakkı kazanan adayların öğrenci kimlik kartları, yüklemiş oldukları resimler ile basıma gönderilecektir.** Vesikalık fotoğraf dışında yüklenen tüm fotoğraflar iptal edilecektir.

Denklik Belgesi (Ön kayıta zorunlu değildir) (T.C. Vatandaşı ve Yabancı Uyruklu için), (pdf veya jpeg formatında sisteme yüklenecektir) Lisans veya Yüksek Lisans eğitimini yurtdışında tamamlamış adayların Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından diploma denklik belgesi ya da okul tanıma yazısı almaları gerekmektedir. Diploma Denklik Belgesi müracaatını yapan aday başvurusunu gerçekleştirebilir. Ancak kesin kayıt sırasında denklik belgesinin ibraz edilmesi gerekmektedir.

- **Türkçe olmayan belgeler (Yurt dışında okumuş Türk vatandaşları ve yabancı uyruklu adaylar)**

- Ön kayıta sisteme yüklenecek belgelerin (mezuniyet, transkript ve diğer belgeler), Türkçe tercümesinin yapılmış olması zorunludur.

- Belgeler Yeminli tercüman tarafından onaylı ve imzalı olarak pdf veya jpeg formatında sisteme yüklenecektir. Noter tasdiki kesin kayıt hakkı kazanan adaylardan istenecektir. Ön Kayıt için noter onayına gerek yoktur.

Sınavlar:

- Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik Programları için iki aşamalı sınav yapılmaktadır. Öğrenci adayları ilk olarak başvuruda buldukları Anasanat dalları tarafından hazırlanan Mesleki Bilgi Sınavına gireceklerdir. Mesleki Bilgi Değerlendirme sınavı sonrasında en yüksek nota göre başarı sıralaması yapılarak, Anasanat Dalları tarafından belirlenen kontenjanın iki katı kadar öğrenci adayı Mülakat ve Portfolyo değerlendirme sınavına katılmaya hak kazanır. Mülakat sınavına alınacak öğrenci sayısı Anasanat Dalının ilan ettiği kontenjanın iki katıdır.
- Mülakat ve Portfolyo değerlendirme sınavına katılmaya hak kazanan adayların sonuçları aday başvuru sayfasında ilan edilecektir.
- Adaylar, ilgili Anasanat Dalı tarafından ilan edilen sınavın tüm aşamalarına katılmak zorundadır. **Aksi takdirde başarı değerlendirmesinde dikkate alınmazlar.**

➤ Mesleki Bilgi Değerlendirme Sınavı ve Mülakat – Portfolyo Değerlendirmesi için istenen malzeme ve belgeler;

- **Çizim Malzemeleri** Mesleki Bilgi Değerlendirme sınavı çoktan seçmeli olup çizim malzemesi istenmemektedir.
- **Portfolyo** (zorunlu) Adaylar başvurdukları program için hazırladıkları portfolyoyu Mülakat Sınavında Anasanat Dalı Jürisine teslim edeceklerdir. Portfolyolar iade edilmez.
- **Özgeçmiş** Portfolyonun içinde yer alacaktır. Format için [Enstitü web sayfasına bakınız](#).
- Sınav başarı durumu, sınavın tüm aşamaları tamamlandığında Değerlendirme Koşulları Tablosu'nda ilan edilen yüzdeler üzerinden hesaplanarak başarı sıralaması yapılır.
- Üniversitemiz lisansüstü programlarına başvuran adaylardan ALES (aranan programlarda), Transkript Notu, Mesleki Bilgi Değerlendirme, Mülakat ve Portfolyo Notu hesaplamaları sonrasında başarılı olanlardan en yüksek puandan, daha düşüğe doğru sıralama yapılarak ilan edilen kontenjan kadar asil liste belirlenir, diğer başarılı adaylar yedek olarak listede yer alır.
- Kesin kayıt tarihlerinde kayıt yaptırmayan asillerin yerine kayıt alınmak üzere boş kontenjanlar ilan edilir. Listedeki yer alan yedek adaylardan sınav

takviminde ilan edilen tarihlerde dilekçe alınarak ön kayıt alınır. Bu dilekçe kesin kayıt hakkı kazanan yedek adayların belirlenmesi içindir. Ön kayıt dilekçesi vermemiş yedek adaylar puanı yüksek olsa dahi kayıt hakkı elde edemezler. Dilekçe ile ön kayıt yaptırmış adayların tamamı gün sonunda puanı yüksek olandan düşüğe doğru sıralanır. Başarı sıralamasına göre boş kontenjan kadar yedek liste, kesin kayıt için ilan edilir. Kesin kayıt hakkı kazanan yedek adaylar ilan edilen tarihte kesin kayıt yaptırmak üzere Enstitüye başvurarak kayıt işlemini gerçekleştirirler. (Yedek listeler dilekçelere göre belirleneceği için Enstitümüzün web sayfasında ilan edilir.)

Tezli Yüksek Lisans, Sanatta Yeterlik Lisansüstü Programlarına Başvuru, Kayıt ve Sınav Tarihleri

Ön Kayıt		Mesleki Bilgi Değerlendirme Mülakat + Portfolyo Sınavları		Sonuç İlan	Kesin Kayıt	
Başlangıç	Bitiş	Başlangıç	Bitiş		Başlangıç	Bitiş
01 Ağustos 2022	12 Ağustos 2022	22 Ağustos 2022	25 Ağustos 2022	31 Ağustos 2022	01 Eylül 2022	20 Eylül 2022
Yedek						
21 Eylül 2022	22 Eylül 2022	23 Eylül 2022	26 Eylül 2022	26-29 Eylül 2022		
Lisansüstü Tezli Programlar Yedeklerin İlanı	Lisansüstü Tezli Programlar Yedeklerden Ön Kayıt Dilekçesi Alınması Başlangıç	Lisansüstü Tezli Programlar Yedeklerden Ön Kayıt Dilekçesi Alınması Bitiş	Lisansüstü Tezli Programlar Yedek-Kesin kayıt Hakkı Kazananların İlanı	Lisansüstü Tezli Programlar Ön Kayıt Dilekçesi Alınan Adayların Kesin Kayıtları Başlangıç-Bitiş		

“

➤ Kesin Kayıtta istenen bilgi ve belgeler;

- **Mezuniyet Belgesi** (zorunlu) (E- Devletten alınan belgeler geçerlidir)
- **Transkript Belgesi** (onaylı - zorunlu) Kesin kayıt sırasında 8 dönemlik hesaplanmış ve onaylı transkriptlerin ibraz edilmesi zorunludur. 4'lük veya 100'lük ortalamanın hesaplanmış olması gerekmektedir. (E- Devletten alınan belgeler geçerlidir)
- **Askerlik Durum Belgesi** (zorunlu) son bir ay içinde alınmış olmalıdır.(e-devlet sistemiyle verilmektedir)
- **Sanatta Yeterlik Programları için Yabancı Dil Belgesi** (zorunlu) (E- Devletten alınan belgeler geçerlidir)
- **Fotoğraf** (zorunlu) 2 adet
- **T.C. Kimlik fotokopisi**
- **Denklik Belgesi** (TC Vatandaşı ve Yabancı Uyruklular) (zorunlu) Lisans veya Yüksek Lisans eğitimini yurtdışında tamamlamış Türk Vatandaşı ve Yabancı Uyruklu adayların Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan diploma denklik belgesi ya da okul tanıma belgesi.
- **Yabancı uyruklu adaylar**

Belgelerin aslı kesin kayıtta mutlaka gösterilecektir.

- Yabancı Uyruklu adayların **mezuniyet, transkript ve diğer belgelerini**, Noter tasdikli Türkçe tercümelerini yaptırarak kesin kayıtta Enstitüye teslim etmeleri gerekmektedir. (zorunlu)
- **Pasaportun fotokopisi** (zorunlu) Pasaportun aslı mutlaka gösterilerek fotokopisi Enstitü tarafından onaylanacaktır. Noter tasdikli Türkçe tercüme yapılması gerekmektedir.
  - **TÖMER belgesi.** (Yabancı Uyruklu adaylar) (zorunlu) en az **B2** Seviyesinde ((Yurt içindeki veya yurt dışındaki herhangi bir yükseköğretim kurumunda eğitim dili Türkçe olan bir lisans veya lisansüstü programdan mezun olanlardan istenmez.)

• **Kesin kayıt işlemleri belirtilen tarihler arasında Enstitü tarafından yapılacaktır. Kayıt, bizzat aday tarafından yapılmalıdır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ise kayıt yapacak kişiden Noter vekaleti istenir.**

• **Posta yoluyla kayıt yapılamaz.**

• **Belirtilen tarih içerisinde kesin kaydını yaptırmayan aday herhangi bir hak iddia edemez.**

• **Kesin kayıtta tüm belgelerin asılları ile kayıt yapılmaktadır. Eksik belge ile kayıt yapılamaz.**

- İlgili belgenin aslı gösterilerek başvuru yapılan enstitü tarafından fotokopisi çekilebilir ve “aslı gibidir” yapılabilir.
- Mezuniyet belgesinin aslını getiremeyecek olan adaylar, belgenin bulunduğu Üniversite tarafından onaylanmış “aslı gibidir” fotokopisiyle kayıt yaptırabilecektir.

- **YATAY GEÇİŞ :**

- 01-12 Ağustos 2022 tarihleri arasında Enstitümüz'e **Yatay Geçiş** başvurusu şahsen yapılabilecektir.
- Başvuruda bulunacak adaylar, Üniversite içindeki veya başka bir Üniversitedeki Lisansüstü programda en az bir yarıyılını başarı ile tamamlamış olmalıdır.
- Yatay Geçiş başvurusunda bulunan adayın, Lisansüstü başvurularındaki ALES ve yabancı dil şartlarını yerine getirmesi gerekir.
- Adayın, öğrenim gördüğü Enstitü'den durumunu belirten resmi yazının alınması gerekmektedir (Öğrencinin kayıt olduğu tarih belirtilmelidir.)
- Öğrencinin herhangi bir Disiplin cezası almadığına dair belge Enstitü'ye teslim edilmelidir. (Transkripte de belirtilebilir.)
- Transkript, onaylı olmalı ve transkriptte derslerin içerikleri ile müfredat yer almalıdır.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ ÖZEL YETENEK SINAVI İLE ÖĞRENCİ ALAN PROGRAMLARININ BAŞARI NOTU DEĞERLENDİRME TABLOSU					
	Portfolyo	Transkript Notu	Mesleki Bilgi Değerlendirme	Mülakat	TOPLAM
Tezli YL T.C. Uyruklu	%30	%25	%30	%15	%100
Sanatta Yeterlik T.C. Uyruklu	%30	%25	%30	%15	%100
Tezli YL Yabancı Uyruklu	%30	%25	%30	%15	%100
Sanatta Yeterlik Yabancı Uyruklu	%30	%25	%30	%15	%100

*Minimum genel başarı puanı, Yüksek Lisans programlarında 65, Sanatta Yeterlilik Programlarında 75'tir

MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MERKEZİ SINAVI İLE ÖĞRENCİ ALAN PROGRAMLARININ BAŞARI NOTU DEĞERLENDİRME TABLOSU					
ENDÜSTRİ ÜRÜNLERİ TASARIMI (ALES: SÖZ/EA/SAY) İÇ MİMARLIK (ALES: SÖZ/EA/SAY) FİLM TASARIMI (ALES: SÖZ)	ALES NOTU	Transkript Notu	Mesleki Bilgi Değerlendirme	Mülakat /Portfolyo	TOPLAM
Tezli YL T.C. Uyruklu	%50	%20	%20	%10	%100
Sanatta Yeterlik T.C. Uyruklu	%50	%20	%15	%15	%100
Tezli YL Yabancı Uyruklu	-	%25	%30	%15 + %30	%100
Sanatta Yeterlik Yabancı Uyruklu	-	%25	%30	%15 + %30	%100

*Minimum genel başarı puanı, Yüksek Lisans programlarında 65, Sanatta Yeterlilik Programlarında 75'tir.